

Criteris relatius a la reducció de les freqüències de mostratge establertes al Reglament (CE) núm. 2073/2005, de criteris microbiològics en establiments del sector carni

28 de juliol de 2023

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Direcció:

Servei de Veterinària
Subdirecció de Seguretat Alimentària i Protecció de la Salut
Secretaria de Salut Pública
Departament de Salut

Alguns drets reservats

© 2023, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina [web de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Unitat promotora:

Subdirecció de Seguretat Alimentària i Protecció de la Salut. Secretaria de Salut Pública.
Departament de Salut.

Edició:

Barcelona, 28 de juliol de 2023.

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Disseny de plantilla accessible 1.06.
Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Sumari

1	Introducció	4
2	Objectiu.....	4
3	Àmbit d'aplicació.....	4
4	Definicions	4
5	Freqüències de mostreig i criteris microbiològics establerts al Reglament (CE) núm. 2073/2005.....	6
6	Reducció de la freqüència de mostreig en escorxadors petits o establiments carnis de petita producció.	7
6.1	Requisits que han de complir els operadors per reduir les freqüències de mostratge.	7
6.2	Autorització i control oficial.	10
6.3	Freqüències de mostratge reduïdes.....	10
7	Resultats insatisfactoris.....	12
8	Annexos.....	14
8.1	Annex 1. Equivalències entre tipus d'animal i UBM.....	14

1 Introducció

El Reglament (CE) 2073/2005 estableix els criteris microbiològics per a determinats aliments i les normes d'aplicació que han de complir els operadors d'empreses alimentàries (d'ara endavant, OEA) en aplicar les mesures d'higiene generals i específiques previstes al Reglament (CE) 852/2004.

D'acord amb el Reglament (CE) núm. 2073/2005, els explotadors dels escorxadors i els establiments que produeixen carn picada, preparats de carn, carn fresca d'aus de corral o carn separada mecànicament han de prendre mostres per a l'anàlisi microbiològica com a mínim una vegada a la setmana. El dia de la presa de mostres ha de canviar cada setmana, de manera que quedin coberts tots els dies de la setmana.

No obstant l'anterior, el Reglament preveu una reducció a la meitat de la freqüència de mostratge de canals, carn picada, preparats de carn i carn fresca d'aus de corral, és a dir, a una prova cada dues setmanes, sempre que es compleixin determinats requisits.

D'altra banda, l'article 15 del Reial decret 1086/2020 regula les condicions en què l'autoritat competent pot autoritzar que els escorxadors i els establiments que produeixen aquests productes en petites quantitats siguin eximits de l'aplicació de les freqüències de mostreig establertes al Reglament (CE) 2073/2005.

2 Objectiu

Aquest document té l'objectiu de fixar els paràmetres, els criteris, les obligacions i la tramitació per a l'autorització de la reducció de les freqüències de mostratge establertes al Reglament (CE) núm. 2073/2005, de la Comissió, de 15 de novembre de 2005, relatiu als criteris microbiològics aplicables als productes alimentaris, per tal de desplegar el que preveu el punt 3.2 del capítol 3 de l'annex I del Reglament.

3 Àmbit d'aplicació

Les directrius d'aquest document es podran aplicar als escorxadors i als establiments que produeixen carn picada, preparats de carn i carn fresca d'aus de corral que compleixin els requisits per poder reduir les freqüències de mostratge establertes al Reglament (CE) núm. 2073/2005, de criteris microbiològics.

4 Definicions

Escorxadors. La classificació de la grandària dels escorxadors a Catalunya es fa d'acord amb el que estableix el Reial decret 1086/2020:

- *Petits escorxadors:* escorxadors autoritzats per al sacrifici d'animals de qualsevol espècie d'abastament que no sacrificuin més de 40 unitats de bestiar major (UBM) a la setmana, amb un màxim de 2.000 UBM/any.
- *Escorxadors molt petits:* escorxadors autoritzats per al sacrifici de qualsevol espècie d'abastament que no sacrificuin més de 500 UBM/any.

En el cas d'escorxadors en què se sacrifiqui més d'una espècie animal, els límits anteriors s'aplicaran de manera independent per a cadascuna de les línies de sacrifici. En aquest sentit, per al cas de línies comunes ovi-caprí, aquestes es consideraran com a una única línia de sacrifici.

Taula 1. Escorxadors petits i molt petits

Escorxadors	Unitats de bestiar major
Escorxadors petits	Màxim 2.000 UBM/any o 40 UBM/setmana
Escorxadors molt petits	Màxim 500 UBM/any

En el grup dels escorxadors molt petits s'inclourien (si fos el cas) les explotacions on es fa el sacrifici i el subministrament de petites quantitats d'aus de corral destinades al consumidor final o a establiments de comerç minorista que subministren directament aquesta carn al consumidor final, supòsits recollits al Reial decret 1086/2020.

Establiments de petita producció en l'àmbit de la carn picada, preparats de carn i carn fresca d'aus de corral (inscrits a l'RSIPAC):

- *Petits productors*: establiments que produeixen carn picada, preparats de carn o carn fresca d'aviram en petites quantitats, fins a un màxim de:
 - o 260 t de producció conjunta de carn picada i preparats de carn/any
 - o 260 t de producció de carn fresca d'aus de corral/any
- *Productors molt petits*: establiments que produeixen carn picada, preparats de carn o carn fresca d'aviram en molt petites quantitats, fins a un màxim de:
 - o 26 t de producció conjunta de carn picada i preparats de carn/any
 - o 26 t de producció de carn fresca d'aus de corral/any

Taula 2. Establiments de petita producció de carn picada, preparats de carn i carn fresca d'aus de corral (inscrits a l'RSIPAC)

Establiments (RSIPAC)	Carn picada i preparats de carn (producció màxima)	Carn fresca d'aus de corral (producció màxima)
Petits productors	260 t de producció conjunta/any	260 t/any
Productors molt petits	26 t de producció conjunta/any	26 t/any

Establiments de comerç minorista que elaboren petites quantitats de carn picada i preparats de carn:

Minoristes: establiments que elaboren carn picada i preparats de carn, en producció conjunta, en quantitats superiors a 500 kg/setmana (26 t/any) i fins a un màxim de 5.000 kg/setmana (260 t/any).

Petits minoristes: establiments de comerç al detall que elaboren carn picada i preparats de carn, en producció conjunta, sense superar els 500 kg/setmana (26 t/any).

Taula 3. Establiments minoristes que elaboren carn picada i preparats de carn

Establiments minoristes	Carn picada i preparats de carn (producció conjunta)
Minoristes	Més de 26 t/any fins a un màxim de 260 t/any Més de 500 kg/setmana fins a un màxim de 5.000 kg/setmana
Petits minoristes	Fins a 26 t/any Fins a 500 kg/setmana

5 Freqüències de mostreig i criteris microbiològics establerts al Reglament (CE) núm. 2073/2005

L'apartat 3.2. del capítol 3 de l'annex I del Reglament (CE) núm. 2073/2005 estableix en un cop per setmana les freqüències de mostreig per a les canals, carn picada, preparats de carn, carn separada mecànicament o carn fresca d'aus de corral, i preveu que aquesta freqüència pugui reduir-se a **una vegada cada dues setmanes** si es compleixen els requisits següents:

1. Obtenció de resultats satisfactoris en l'anàlisi d'*E. coli* i recompte de colònies aeròbies durant sis setmanes consecutives en carn picada i preparats de carn.
2. Obtenció de resultats satisfactoris en l'anàlisi d'enterobacteris i recompte de colònies aeròbies en les canals durant sis setmanes consecutives.
3. Obtenció de resultats satisfactoris en l'anàlisi de la presència de *Salmonella* en carn picada, preparats de carn, carn fresca d'aus de corral i canals durant trenta setmanes consecutives.
4. Obtenció de resultats satisfactoris per *Campylobacter* durant 52 setmanes consecutives.

Amb caràcter general, hem resumit els casos en els quals el mostreig es pot reduir a una freqüència quinzenal. A continuació s'exposa l'especificitat dels escorxadors de petita producció i dels establiments que produeixen carn picada, preparats de carn i carn fresca d'aus de corral en petites quantitats que poden reduir les freqüències de mostreig quan estigui justificat en funció d'una anàlisi del risc, i sempre que l'autoritat competent ho autoritzi.

6 Reducció de la freqüència de mostreig en escorxadors petits o establiments carnis de petita producció

6.1 Requisits que han de complir els operadors per reduir les freqüències de mostratge

Els requisits que l'operador ha de complir per poder acollir-se a la reducció, tant per als establiments nous com per als establiments amb activitat prèvia, són els següents:

- a) Tenir un sacrifici/producció anual que no superi el límit establert per ser considerat escorxador petit o establiment amb una producció de petites quantitats de carn picada, preparat de carn i carn fresca d'aus de corral, d'acord amb el que estableix l'apartat 4.
- b) Complir els requisits higiènics establerts a la normativa vigent i, especialment pel que fa als autocontrols, tenir implantat el sistema d'autocontrol o bé l'aplicació de guies de pràctiques correctes d'higiene aprovades pel sector.
- c) No tenir cap resultat desfavorable d'anàlisi de verificació dels criteris microbiològics segons les taules 4 i 5.

Taula 4. Nombre de setmanes consecutives amb resultats satisfactoris per a petits escorxadors

Petit escorxadors	Criteri microbiològic	Nre. de setmanes consecutives amb resultats satisfactoris
Canals d'ungulats	Recompte de colònies aeròbies i enterobacteris	6
Canals d'ungulats	<i>Salmonella spp</i>	12
Canals de pollastre d'engreix i gall dindi	<i>Salmonella spp</i>	12
Canals de pollastre d'engreix	<i>Campylobacter spp</i>	12

Taula 5. Nombre de setmanes consecutives amb resultats satisfactoris per a establiments de petita producció

Petits productors	Criteri microbiològic	Nre. de setmanes consecutives amb resultats satisfactoris
Carn fresca d'aus de corral procedent d'aus reproductores de l'espècie <i>Gallus</i> , gallines ponedores, pollastres d'engreix i galls dindi de reproducció i engreix	<i>Salmonella typhimurium</i> <i>Salmonella enteritidis</i>	12
Carn picada	Recompte de colònies aeròbies i <i>E. coli</i>	6
Carn picada	<i>Salmonella</i>	12
Preparats de carn	<i>E. coli</i>	6
Preparats de carn	<i>Salmonella</i>	12

Els escorxadors molt petits, establiments de molt petita producció inscrits a l'RSIPAC, i els establiments de comerç al detall (independentment de la seva classificació en funció del volum productiu) poden acollir-se directament a les freqüències reduïdes de mostreig sense necessitat de comptar amb els resultats satisfactoris previs, esmentats anteriorment.

En el cas del mostreig per a l'anàlisi de *Salmonella* en escorxadors d'aviram, cal que l'autocontrol de l'escorxadors inclogui la descripció de les actuacions davant de resultats d'autocontrols positius a salmonel·les en mostratge de ramat en granja. Aquests resultats positius han d'estar recollits al document ICA.

- d) No haver tingut en les actuacions oficials dels darrers 6 mesos incompliments de la legislació que comprometin la seguretat alimentària que hagin requerit l'adopció de mesures cautelars sobre el producte o d'intervenció de l'autoritat competent.

Per exemple:

- No han d'haver estat l'origen de cap toxiinfecció alimentària
- No han d'haver tingut resultats insatisfactoris (criteris de seguretat alimentària i/o d'higiene del procés) en el marc del mostreig realitzat pel control oficial
- Han d'haver adoptat les mesures correctores previstes en el sistema d'autocontrol davant de resultats no conformes, i ser eficaces per solucionar el problema
- No han de tenir obert cap expedient sancionador per incompliment greu o molt greu en relació amb els requisits d'higiene
- Els escorxadors d'aus han de complir les obligacions sobre la informació de la cadena alimentària, així com la correcta gestió de manades positives o sospitoses per *Salmonella*.

L'incompliment de qualsevol d'aquests supòsits implica la impossibilitat d'acollir-se a la reducció de freqüències, i s'ha d'ajustar a les freqüències de mostreig establertes al Reglament (CE) 2073/2005.

- e) Disposar de l'autorització sanitària per a la reducció de les freqüències de mostratge.

Segons la ubicació de l'establiment, la persona representant legal o titular de l'establiment ha de presentar a l'autoritat sanitària competent una sol·licitud en què identifiqui totes les espècies sacrificades o línies de producció per a les quals es vulgui acollir a la reducció de les freqüències de mostratge d'acord amb el model normalitzat a aquest efecte.

Aquesta sol·licitud ha d'anar acompanyada d'una declaració responsable, en què la persona representant legal o titular de l'establiment ha de declarar que:

- la seva activitat alimentària (sacrifici/producció anual) s'ajusta als requisits de petit establiment
- l'establiment té i aplica un sistema d'autocontrol basat en l'anàlisi del risc que li permet controlar els perills, i
- l'establiment no té cap resultat desfavorable d'anàlisi de verificació dels criteris microbiològics segons el descrit en el punt 6.1.b, excepte els establiments dels trams més baixos, tant de sacrifici com de produccions indicades en les taules 1, 2 i 3.

Al web de [Tràmits de la Generalitat de Catalunya](#) es pot obtenir més informació sobre el tràmit d'autorització sanitària de reducció de freqüències de mostratge i descarregar el formulari de sol·licitud corresponent.

Un cop rebuda la sol·licitud d'autorització de reducció de les freqüències de mostratge, es farà una actuació de control oficial per comprovar el compliment

dels requisits higiènics, es revisaran els autocontrols de l'operador econòmic i es farà una anàlisi del risc per verificar i comprovar que la reducció de la freqüència està justificada.

Només es pot emetre l'autorització si el resultat de l'actuació de control oficial realitzada és favorable.

6.2 Autorització i control oficial

Prèviament a la sol·licitud de l'OEA i autorització per part de l'autoritat competent, d'acord amb els resultats de l'actuació de control oficial i de l'anàlisi del risc efectuat per verificar i comprovar que es compleixen els requisits per a la reducció de la freqüència, els operadors poden adoptar criteris de flexibilitat.

L'anàlisi de risc tindrà en compte, almenys, tots els aspectes previstos a l'apartat 6.1.

6.3 Freqüències de mostratge reduïdes

En cas que els establiments compleixin els requisits descrits en els apartats anteriors 6.1 i 6.2, es poden autoritzar les freqüències de mostratge següents:

a) Escorxadors petits i molt petits

S'ha de garantir, en la mesura del possible, el mostratge de cinc canals (n = 5) per sessió. En cas que no sigui factible, l'escorxador ha d'aplicar un valor "n" igual al nombre d'animals sacrificats.

Taula 6. Freqüències de mostratge reduïdes en escorxadors petits

Espècie sacrificada	Sacrifici anual	Freqüència de mostratge (n = 5 canals)	Microorganismes que cal investigar
Boví, equí, oví, cabrum i porcí	De 501 a 2.000 UBM	1 mostratge / 16 setmanes	Recompte de colònies aeròbies Enterobacteris <i>Salmonella</i>
Pollastre d'engreix	De 166.501 a 666.000	1 mostratge / 16 setmanes	<i>Salmonella</i> <i>Campylobacter</i>
Gall dindi	De 100.001 a 400.000	1 mostratge / 16 setmanes	<i>Salmonella</i>

Taula 7. Freqüències de mostratge reduïdes en escorxadors molt petits

Espècie sacrificada	Sacrifici anual	Freqüència de mostratge (n = 5 canals)	Microorganismes que cal investigar
Boví, equí, oví, cabrum i porcí	Fins a 500 UBM	1 mostratge / 24 setmanes	Recompte de colònies aeròbies Enterobacteris <i>Salmonella</i>
Pollastre d'engreix	Fins a 166.500 animals	1 mostratge / 24 setmanes	<i>Salmonella</i> <i>Campylobacter</i>
Gall dindi	Fins a 100.000 animals	1 mostratge / 24 setmanes	<i>Salmonella</i>

b) Sales d'espejament de petita producció

Taula 8. Freqüències de mostratge reduïdes en sales d'espejament de petita producció

Línia de producció	Sacrifici anual	Freqüència de mostratge (n = 5 canals)	Microorganismes que cal investigar
Carn fresca de <i>Gallus gallus</i> reproductors, gallines ponedores, pollastres d'engreix, galls dindi de reproducció i d'engreix	Fins a 26 tones	1 mostratge / 24 setmanes	<i>Salmonella typhimurium</i> (1,4, [5],12:i:-) <i>Salmonella enteritidis</i>
Carn fresca de <i>Gallus gallus</i> reproductors, gallines ponedores, pollastres d'engreix, galls dindi de reproducció i d'engreix	De > 26 tones a 260 tones	1 mostratge / 16 setmanes	<i>Salmonella typhimurium</i> (1,4, [5],12:i:-) <i>Salmonella enteritidis</i>

c) Establiments elaboradors de preparats de carn i/o carn picada de petita producció

Taula 9. Freqüències de mostratge reduïdes en establiments elaboradors de preparats de carn i/o carn picada de producció petita o molt petita

Línia de producció	Producció anual	Freqüència de mostratge (n = 5 canals)	Microorganismes que cal investigar
Preparats de carn i carn picada d'ungulats domèstics o de <i>Gallus gallus</i> reproductors, gallines ponedores, pollastres d'engreix, galls dindi de reproducció i d'engreix	Fins a 26 tones	1 mostratge / 24 setmanes	Carn picada: Colònies aeròbies, <i>E. Coli</i> , <i>Salmonella</i> Preparats de carn: <i>E. Coli</i> , <i>Salmonella</i>
Preparats de carn i carn picada d'ungulats domèstics o de <i>Gallus gallus</i> reproductors, gallines ponedores, pollastres d'engreix, galls dindi de reproducció i d'engreix	De >26 tones a 260 tones	1 mostratge / 16 setmanes	Carn picada: Colònies aeròbies, <i>E. Coli</i> , <i>Salmonella</i> Preparats de carn: <i>E. Coli</i> , <i>Salmonella</i>

Els establiments minoristes n'estarien exempts. No obstant això, i sobre la base d'una anàlisi del risc, les autoritats competents poden establir la necessitat de fer mostres per verificar el compliment dels criteris microbiològics amb la freqüència que determinin.

7 Resultats insatisfactoris

En el marc de les actuacions de control oficial, la inspecció ha de verificar els resultats obtinguts i si l'operador econòmic ha adoptat les mesures definides en el seu pla d'autocontrol en cas de resultat positiu. Si escau, l'inspector ha de dictar les mesures correctores pertinents.

Davant l'obtenció de resultats analítics desfavorables, l'operador d'empresa alimentària ha de dur a terme les mesures establertes en l'annex I, capítol 2, del Reglament (CE) núm. 2073/2005.

Es considerarà com un resultat desfavorable qualsevol resultat insatisfactori en les determinacions microbiològiques, així com qualsevol incompliment dels requisits necessaris per obtenir l'autorització de reducció o exempció de freqüències.

a) Resultats insatisfactoris de les proves microbiològiques

En establiments autoritzats per reduir la freqüència de mostreig, després d'obtenir un resultat desfavorable (es considera igualment resultat desfavorable l'obtingut en mostres realitzats pel control oficial), s'han de tornar a les freqüències de mostreig setmanals. Per poder tornar a acollir-se a la reducció de freqüències de mostreig s'han de donar garanties del compliment dels criteris microbiològics que els apliquen mitjançant l'obtenció de resultats satisfactoris al llarg d'un nombre consecutiu de setmanes, que es descriuen a la taula següent:

Taula 10. Mostreig davant resultats insatisfactoris per poder tornar a acollir-se a la reducció de freqüències

Tipus d'establiment	Criteri microbiològic	Nre. de setmanes amb resultat satisfactori
Escorxador petit o molt petit	<i>Salmonella/Campylobacter</i> en canals d'aus de corral	4
Escorxador petit o molt petit	Enterobacteris/recompte de colònies aeròbies	4
Establiments de petita producció inscrits a l'RSIPAC	<i>Salmonella</i>	4
Establiments de petita producció inscrits a l'RSIPAC	Colònies aeròbies/ <i>E. coli</i>	4

Si el resultat de les proves és favorable, l'establiment recuperarà l'autorització per acollir-se a la reducció de freqüències de mostreig.

b) Incompliments dels requisits necessaris per obtenir l'autorització de reducció o exempció de freqüències

Quan els incompliments es produeixen en els requisits necessaris per a l'obtenció de l'autorització de reducció o exempció de freqüències (anàlisi del risc), si els establiments apliquen de manera immediata i amb resultats satisfactoris mesures per esmenar els incompliments detectats, es pot mantenir l'autorització de reducció o exempció de freqüències de mostreig.

Depenent del tipus d'incompliment, aquestes mesures poden incloure millores en la higiene de la producció i millores en la selecció i/o l'origen de les matèries primeres, modificació dels procediments basats en els principis APPCC o qualsevol altra que es consideri necessària per part dels serveis veterinaris responsables del control oficial.

En el cas d'establiments de venda al detall (subjectes a exempció de mostrejos per verificar el compliment dels criteris microbiològics), davant la possible detecció d'incompliments són aplicables les mesures descrites en aquest punt.

8 Annexos

8.1 Annex 1. Equivalències entre tipus d'animal i UBM

Taula 11. Equivalències entre tipus d'animal i UBM

Espècie	UBM	Nombre d'animals/UBM
Bovins adults (>300 kg de pes viu) i èquids	1	1
Altres bovins	0,50	2
Porcs (> 100 kg de pes viu)	0,20	5
Altres porcs	0,15	6,6
Ovelles/cabres	0,10	10
Xai, cabrits i garrins (< 15 kg de pes viu)	0,05	20
Pollastre d'engreix (<i>Broiler</i>)	0,003	333,3
Gall dindi d'engreix	0,005	200

Taula 12. Nombre màxim d'animals sacrificats en escorxadors petits i molt petits

Tipus d'animal	Petits escorxadors	Petits escorxadors	Escorxadors molt petits
	Nombre màxim d'animals sacrificats/setmana	Nombre màxim d'animals sacrificats/any	Nombre màxim d'animals sacrificats/any
Bovins adults / èquids	40	2.000	500
Altres bovins	80	4.000	1.000
Porcí (> 100 kg pes viu)	200	10.000	2.500
Altres porcins	267	13.333	3.333
Ovelles i cabres	400	20.000	5.000
Xai, cabrits i garrins (15 kg pes viu)	800	40.000	10.000
Pollastre d'engreix (<i>Broiler</i>)	13.320	666.000	166.500
Gall dindi d'engreix	8.000	400.000	100.000